

**Archivy a vzpomínky
hraničářů**

č. 2/2023

Roky poté

Vážení čtenáři,

v letošním roce si Cizinecká policie ČR připomíná 30. výročí svého vzniku. V novém čísle AVH chceme na příkladu dolnodvořištského policejního oddělení ukázat, nejen pamětníkům, za jakých podmínek nový policejní útvar vznikl a postupně se přetvářel do dnešní podoby. Vznik celorepublikového útvaru cizinecké policie však zároveň znamenal postupný až úplný zánik pohraničních útvarů na státní hranici. S jejich zánikem přirozeně postupně zmizel i výkon pohraniční služby v takové podobě, v jaké byl do té doby znám.

Jiří Císař

Konec starých časů?

Od 11. 12. 1989 začaly práce na odstraňování ŽTZ na státní hranici s Rakouskem. Po celý rok 1990 jsou vojáci a veškerá technika celé brigády PS zaměřeny především na plnění tohoto úkolu. Vojáci pracují nepřetržitě za všech klimatických podmínek. Uvnitř kasáren se skladuje materiál ze SiS, impregnované sloupy, ostnatý drát, pletivo, betonové čtyřboké jehly atd. Mnoho materiálu je odváženo na další určená místa v kraji. Ministerstvo vnitra - Pohraniční stráž se začíná ženiního materiálu zbavovat jako nepotřebného. Celá akce je velmi sledována veřejností a sdělovacími prostředky, tiskem, rozhlasem i televizí. Novináři se dotazují na názory vojáků i důstojníků. Většinou odpovídají v tom smyslu, že odstranění ženině technického zařízení je pro ně rozkaz daný usnesením federálního shromáždění a nařízením ministerstva vnitra, jsou vojáci a chtějí úkol splnit. Nikdo z nich ale nelituje toho, že bude železná opona pryč.

Zátarasý padly, což pro lidi znamená větší volnost pohybu, cestování k jižním i západním sousedům. Mnoho lidí se snaží tuto novou možnost hojně využívat. To však klade zvýšené nároky na práci příslušníků pasové kontroly a celníků na hraničním přechodu. Tak například v jednom dnu od půl druhé v noci do šesté hodiny ranní projelo hraničním přechodem v Dolním Dvořišti na padesát autobusů, stovky aut a asi 5 000 lidí. Někteří cestují na delší dobu, jiným dojdou rychle peníze a vrací se zpět domů, další jedou jenom na krátkou návštěvu, jen se podívat do Freistadt nebo do Lince. V euforii hovoří někteří strážci hranice i o tom, že nyní už nebudou lidé utíkat přes hranice, protože všichni budou mít pasy. Kdo by takovou věc riskoval? Celníci se zase těší na to, že lidé přestanou pašovat, protože ekonomiky se rychle vyrovnají, tak proč by lidé pašovali. Roky příští však ukážou, že vše bude přece jen trochu jinak, a že na státní hranici budou mít její strážci práce ještě dost a dost.

Návraty.

Do Dolního Dvořiště jsem se poprvé po skončení vojenské základní služby dostal až na jaře v roce 1991, jedna známá mne přemluvila k zájezdu za poznáním alpských jezer, který organizovala jedna začínající cestovní kancelář. Na název cestovky si už nevzpomínám, a ani nevím, zdali ještě funguje. Nabízela ale nevšední zážitky. Odjezd byl z Brna v odpoledních hodinách, a když jsme nastoupili do autobusu, tak jsem zjistil, že jsem nejmladší a věkový průměr bych tak odhadl na 55 let a výše. Program byl velice zajímavý a ještě zajímavější bylo vstávání druhý den ráno ve čtyři hodiny, což někteří dosti těžce nesli. Důvod byl, že kuchař odmítl tak brzo vstávat a proto byla snídaně vybrána až v nádražní restauraci v Rybníku. Přepřavili jsme se autobusem do Rybníka a řidič autobusu začal trochu bloudit. Jel na Lipno. Zvedl jsem se a došel k průvodkyni a sdělil jí správný směr. Na vracející se autobus začali někteří důchodci remcat a to byl začátek zájezdu. Přijeli jsme k hospodě v Rybníku a přivítala nás hospodská, která již měla připravenou snídani. Káva, čaj, bábovka, míchaná vejce se slaninou. Někým brněnským důchodcům to nebylo recht a začali nad připraveným jídlem ohrnovat nos. Když hostinská viděla nízký zájem o její práci, tak se postavila k servírovacím stolům, ruce dala v bok, nasadila přísný výraz a spustila:

„Kurva tak vám to nejede? Domáci vejce se slaninou, celé odpoledne jsem pekla bábovky a brzy ráno smažila vejce, do prdele, co doma žerete – kaviár nebo šunku? Pro koho si myslíte, že jsem to vařila?“ Někteří se zalekli a začali jíst. Vaječina se slaninou byla opravdu vynikající. Rázná hostinská s poněkud jadrnou mluvou si dokázala zjednat pořádek. Po vydatné snídani jsme vyrazili, směr hraniční přechod. Provoz začínal houstnout a při projíždění celníci jsem se podíval na budovu bývalé pohraniční roty a vzpomněl si na svá vojenská léta. Znamé jsem ukázal, ve kterém okně jsem sloužil na ústředně a která okna byly ložnice, kde jsme spali. Tehdy byla budova roty ještě uzamčená a nikdo nevěděl, jaký bude její osud v příštích časech. Celní prohlídka se nekonala a pasovák do autobusu jen nakoukl a když viděl samé důchodce, pokynul k odjezdu. Sotva se autobus rozjel a projeli jsme místem, kde stávala těžká závora, ozval se za mnou jeden chytrolín:

„Tak a jsme v Rakousku. Cítíš jak se líp dýchá. Tady všude kolem byly dráty, věže a z nich stříleli ti ochránci hranic po všem, co se hnulo směrem hranici. Tady muselo být zastřeleno nevinných lidí.“ Už jsem nevydržel poslouchat ty jeho bláboly, otočil jsem se k němu a sdělil:

„Vážený pane, máte patrně dosti mylné informace a ty produkuje dál. Ještě stále se nacházíme na území Československého státu. Strážní věže tady v blízkosti nestály. Jedna byla až za tím kopcem. Střílet za prchajícími narušiteli zde nebylo možné, protože kulky by padaly na území Rakouska a vést palbu směrem na území sousedního státu bylo zakázáno. Nikdy v tomto prostoru nebyl zastřelen člověk. Jo a právě až teď' vjíždíme na území Rakouska. Po pravé straně je hraniční mezník III/29 a po levé III/30. Stačí?“

A otočil jsem se zpět. Stařík chytrolín ztichl, ztuhl a po chvíli se mě zeptal:

„A jak to tak dobře víte?“

„Dva roky jsem zde kroutil vojenskou službu, pane.“

A byl klid. Chytrolín byl usměrněn a už přestal své ženě vykládat nesmysly, alespoň v mé přítomnosti.

Má druhá návštěva do okolí Dolňáku byla asi o dva roky později. S partou kamarádů, vandráků jsme pěšky poznávali Novohradky od Nových Hradů až po Rybník. Když jsme došli do Dvořiště, nakoupili jsme v obchodě jídlo a rum. Bylo navečer a tak jsme se utábořili ve Spáleném lesíku za tratí. Chtěl jsem k rybníku ČKD, ale otravných komárů od rybníků jsme si za těch pár dní užili až moc. Večer jsme rozdělali oheň, uvařili polévku a zapíjeli to vydatně rumem. Za ty čtyři dny jsme poznali panenskou přírodu Novohradek, která se pomalu mění ztrácí se z ní kouzlo. To mi potvrdilo víc lidí.

Já to s rumem asi taky trochu přehnal a k ránu jsem se probudil. Hlava mě bolela jako bych ji vytáhl ze svěráku. Vylezl jsem ze spacáku, moje jezevčice se protáhla, já jí zavelel zůstaň a ona zalezla zpátky do spacáku. Vstal jsem a vratkým krokem jsem procházel kolem spících kamarádů. Vypadalo to tam jako na slavkovském bojišti. Bylo ještě přitímí, noc pomalu končila a den ještě vyspával. Potřeboval jsem se projít a kocovinu vyhnat z hlavy. Došel jsem na panelovou cestu, vedle níž do kopce na Zbraslav kdysi vedla signální stěna. Šel jsem pomalu po panelce a vzpomínal na dobu mé služby. Kápičko, ranní a večerní kontrola orného pásu, zdali v něm nejsou stopy po narušitelích a drátěného zátarasu, jestli funguje a není narušen. Většinou to chodívali spojaři a ženisté, já jenom párkrát. Psovod se psem prováděl týlový průzkum. Asi uprostřed kopce, kde bývaly vrata, tuším úsek P-5 jsem si dal oddech. Sedl jsem si na kámen a vyhlížel svítání. Nepřicházelo. Bylo ještě přitímí, ale tu jsem zpozoroval, že od zaniklé samoty Jandlův Dvůr se blíží postava. Stál jsem nehnutě u stromu

a čekal, kterým směrem půjde. Osoba šla neslyšně jako v mlhách pár metrů kolem mě. Byl to starý muž v netradičním starém oděvu s batohem na zádech, na hlavě klobouk stažený do čela, tak že nebylo vidět do obličeje. Šel směrem na Lipoltov. Jak náhle se objevil, tak náhle zmizel. Tu jsem si vzpomněl na Kachyňův film Král Šumavy, kdy pašerák Kilián chodil přes hranici. Ten skutečně existoval a chodil v prostoru Kvildy. Asi se mi to zdálo a byl to přelud. Možná rumové dozvuky. Při spatření přeludu bylo slyšet jen tlukot mého srdce. Osoba zmizela, srdíčko se pomalu ustálilo a nejednou se opět rozbušilo. To už bylo slyšet šelest. Vrací se přelud nebo je to zvěř? Situace se pochvilí vyjasnila, když se přede mnou objevila moje jezevčice Freda. Oddechl jsem si. Ráda mě vítala a já byl rád, že jí vidím. Odpustil jsem jí porušení odložení a pomalu jsme se vraceli po panelce dolů z kopce do tábora ve Spáleném lese. Někteří již byli vzhůru a bědovali, že je z rumu bolí hlava. Já už jí měl čistou, bolest přestala. O přeludu na Jandláku jsem pomlčel, nikdo by mi stejně neuvěřil.

Na příhodu s přeludem jsem zapomněl a nikomu ji nevyprávěl. Někdy v létě 2015 jsem dal do archivu požadavek o vyhledání materiálu ohledně Dolního Dvořiště. Podarilo se najít četnickou staniční knihu z Dolního Dvořiště z let 1920 – 1947. Období války je zapsáno jen velmi minimálně. Listoval jsem ve staniční knize a hledal něco zajímavého. Pak jsem se však dostal k datu 29.11. 1937 a pod ním ke krátké zprávě, že tohoto dne byli v prostoru Lipoltov zadrženi František Hájek a Kilián Nowotný z Nových Hutí pro přečin podloudnictví.

„A do prdele, to je rána.“

Řekl jsem nahlas a paní Kateřina, která má na starosti badatelnu se mě zeptala, co jsem objevil. Z této zprávy jsem byl dosti v šoku a vzpomněl jsem si na přelud na Jandláku. Tak Kilián nechodil přes hranice s pašem jen v prostoru Kvildy, ale taky u Dolňáku. To je tedy objev! Ještě ten den jsem volal zprávu známému, který osud Kiliána Nowotného zpracovával a ten byl také překvapen a sdělil, že to může být pravda. Kiliána hranice přitahovala a také dobře živila. Když na něj čekali v prostoru, kde předpokládali, že půjde, většinou šel jinudy. Měl pašerácký instinkt a nejráději chodil sám. Když šla skupina, byla pravděpodobnost prozrazení větší, což se Kiliánovi párkrát stalo. Trest odseděl a za pár dní šel přes hranice znovu.

Do Dolního Dvořiště a Novohradek jezdím sám i s rodinou skoro každým rokem. Jandlákem jsem procházel ještě párkrát, ale Kiliána jsem již nespatriil.

Luděk Kozlovský

*Pohled od místa styku
střežení SH mezi rPS
D.Dvořiště a Kamenná.
Průsek úseku ŽTZ levá 1 –
levá 3. Dnes zarostlý
koridor, který při signálu
prověřovali SuPi: v roce
1983: Vor a Brek, Flek a
Lux. Foto z roku 1995.*

Sešit z garáže.

Kdo hledá, najde. Práví jedno staré přísloví. Při naší badatelské práci, kdy se snažíme dohledat určité události z hranice v archívech MV občas zjišťujeme, že materiály po kterých pátráme prostě nejsou. Bud' nebyly do archivu dodány, zůstaly někde na rotě, praporu či vyšším velitelství a při rušení Pohraniční stráže si je někdo ponechal, což se občas stávalo. Jak jsem zjistil, tak občas se něco objeví na burzách militárií a ceny nejsou zrovna nízké. Jak mi jednou sdělil známý, viděl prodávat kroniku jedné pohraniční roty někde ze Šumavy, která byla velmi dobře vedena s kresbami i fotkami. Zájem o ni měli dva pánové z Polska a dohadovali se na ceně. Prodávající za ní chtěl pět tisíc korun a čekal, kdo dá více. Neuvěřitelné.

Další varianta nenalezených materiálů v archivu je zaznamenána ve spisu - svazek byl toho dne skartován, to člověka pak velmi mrzí, což se mi stalo několikrát. Štěstí však občas přeje a jak se říká, když je unavené, tak sedne i na v.... Stalo se mi to jednou, když jsem telefonoval s jedním bývalým velitelem roty a chtěl něco ověřit. Událost, která mě zajímala, mi trochu rozšířil, a zmínil se, že v garáži našel jeden starý sešit, který by mě mohl zajímat a nabídl se, že mi jej pošle a mám s ním naložit dle libosti. On, už jej nebude potřebovat. Netrpělivě jsem denně očekával ve schránce větší obálku a přemýšlel, co v tom sešitu asi bude. Dlouho se obálka ve schránce neobjevovala a já pomalu na ni začal zapomínat. Nevím už, co to bylo za den, či středa nebo čtvrtek, ale ten den se v práci nějak víc nedařilo. Došel nekvalitní materiál a nikdo z odpovědných se k tomu nechtěl vyjádřit. Nářadí mi padalo z rukou, byl jsem rád, když mi směna skončila. Došel jsem domů a ze schránky bylo vidět kousek obálky. Radost na duši a chmury z práce pomalu mizely. Ve dveřích bytu mě přivítal náš kapesní pes, což je směska asi pěti různých ras a dalších pěti neurčených, zkrátka vesnický ořech s neuvěřitelnou chytrostí. Po přivítání se mi hned zlepšila nálada. Žena byla v práci, dcera ve škole a tak jsem v klidu a s velkou netrpělivostí zasedl do křesla a rozbalil obálku. A safra. Vytáhl jsem starý sešit, v rozích byl trochu okousán od myši a pomalu jej otevřel. Při listování mi srdce bušilo jako bych vyběhl na Lysou horu a stále jsem nevěřil svým očím, co to mám před sebou v ruce. Zjistil jsem, že se jedná o sešit zadržovaných osob z úseku kaplického praporu v letech 1952 – 1956. Nebylo tam toho moc, některé zápisy byly psány asi dost nařaděným inkoustem, protože písmo bylo značně vybledlé a málo čitelné. Přesto jsem byl sešitem nadšený, protože jsem věděl, že mi pomůže v mé další badatelské práci. Sešit jsem okopíroval a předal do ABS-archivu bezpečnostních složek, aby i ostatní mohli do něj nahlédnout a přinesl jim cenné informace.

Ze sešitu jsem vybral několik zajímavých případů, které se udály v prostoru pohraniční roty Dolní Dvořiště a později je zpracoval v některých z předcházejících čísel AVH.

Luděk Kozlovský

Pohraničníci po listopadu 1989.

Po listopadu 1989 bylo čím dál tím více jasné, že pohraničníky čekají převratné změny. Jak už to bývá, někteří se s novými podmínkami služby dokázali srovnat lépe, někteří hůře a pro některé byly nové poměry naprosto nepřijatelné a svou službu na hranici ukončili. Nadcházející měsíce roku 1990 byly charakterizovány především požadavkem na odstranění ŽTZ ze státní hranice. Došlo k personálním změnám. Novým velitelem 15. brigády PS se stal plk. František Pinc. Jeho předchůdce zodpovídal v úseku celé brigády za likvidaci ŽTZ, které ještě před rokem tak usilovně budoval. Všichni pohraničníci z povolání, kteří chtěli dále zůstat ve službě, byli podrobeni pohovorům před prověřkovými komisemi. Ty byly složeny převážně z reaktivovaných bývalých příslušníků PS propuštěných ze služby po roce 1968 a některých vybraných stávajících funkcionářů, kteří se těšili plné důvěře nového velení. Komise zhodnotily dosavadní službu každého jednotlivce individuálně a rozhodly o jeho dalším setrvání ve službě. Dalším profesním požadavkem byla stanovena apolitičnost policistů, vojáků a státních úředníků. Činnost KSČ byla na všech stupních velení zakázána, všechny základní organizace byly zrušeny a pohraničníci, kteří chtěli dále zůstat ve služebním poměru, byli vyzváni, aby ukončili své členství v KSČ a odevzdali členské legitimace, buď cestou některé ze základních organizací v civilu nebo je odeslali některému z orgánů KSČ. V tomto roce byly také zrušeny prapory PS a jednotky na hranici byly řízeny přímo z brigády PS. V bývalých objektech praporů PS zůstali pouze funkcionáři, kteří zabezpečovali správu a ochranu materiálu a budov do doby jejich předání nebo zakonzervování. Zůstali zde občanští zaměstnanci TOV, kteří dále zabezpečovali opravy, údržby a prohlídky služebních motorových vozidel. Funkcionáři z praporů a ze zrušených součástí brigády, pokud zůstávali ve službě, byli zařazováni většinou podle vlastního výběru přímo k jednotkám na státní hranici, kde vykonávali službu jako řadoví vojáci Pohraniční stráže, přičemž hodnosti jim byly ponechány. Spíše výjimečně byli ustanoveni do velitelských funkcí. Velení jednotkám zpravidla zůstávalo jejich původním velitelům a zástupcům. Vojáci vykonávající základní službu u stávajících útvarů Pohraniční stráže, dokončovali službu v délce stanovené zvláštním zákonem, konkrétně dle § 27 zákona č. 92/1949 Sb. branného zákona ve znění pozdějších předpisů. Postupně tak byla utlumována vojsková ochrana státních hranic ČSFR. Do služebního poměru u Pohraniční stráže se na vlastní žádost vraceli i tzv. reaktivovaní a rehabilitovaní vojáci Pohraniční stráže, propuštění ze služebního poměru po roce 1968.

Pohraniční stráž existovala až do 27. srpna 1991, kdy nabyl účinnosti zákon č. 333/1991 Sb. o Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie, který mj. v § 72 odst.2 stanovil, že: „ Příslušníci pohraniční stráže ve služebním poměru vojáka z povolání se dnem účinnosti tohoto zákona stávají policisty Federálního policejního sboru, pokud se ve lhůtě do 30 dnů od nabytí účinnosti tohoto zákona nerozhodnou jinak.“ Tento zákon stanovil obecně, že policejní sbory jsou nezávislé na politických stranách a politických hnutích a ve své činnosti se řídí ústavními zákony a ostatními obecně závaznými právními předpisy. Federální policejní sbor byl přímo podřízen ministru vnitra ČSFR a v jeho čele stál ředitel. Z toho vyplývá, že organizační struktura šla mimo Prezidia policie České republiky a Slovenské republiky. Ve Federálním policejním sboru působila zejména služba kriminální policie, ochranná služba, služba ochrany objektů zvláštního významu, služba rychlého nasazení, služba cizinecké a pohraniční policie, pátrací služba, letecká služba a služba vyšetřování. Organizaci

Federálního policejního sboru, zejména řízení útvarů a služeb stanovil ministr vnitra a pro Pohraniční policii vypadala následovně:

1. Federální ministerstvo vnitra ČSFR - ministr vnitra
2. Federální ministerstvo vnitra ČSFR – 1. Divize
3. Hlavní velitelství Federálního policejního sboru
4. Velitelství pohraniční policie České Budějovice
5. Úsekové oddělení Lipno nad Vltavou a Znojmo
6. Stanice pohraniční policie (např. Horní Dvořiště, Dolní Dvořiště, Kámen, Cetviny, Černé Údolí atd.)

Velitelství pohraniční policie České Budějovice řídilo cestou svých dvou Úsekových oddělení ještě všechny Stanice pohraniční policie vzniklé v úsecích bývalé brigády PS Znojmo a brigády PS Sušice na území Jihočeského kraje. V průběhu dalších měsíců docházelo k dalším dílčím úpravám.

Federální policejní sbor plnil tyto úkoly:

- a, vedl boj proti terorismu,
- b, zajišťoval ochranu státních hranic ve vymezeném rozsahu,
- c, odhaloval trestnou činnost organizovanou ve spojení s cizinou a organizovanou trestnou činností související s nedovolenou výrobou, držením a rozšiřováním drog, s pašováním, falšováním a pozměňováním peněz, známek a cenných papírů,
- d, zajišťoval ochranu ústavních činitelů České a Slovenské republiky a bezpečnost dalších chráněných osob, kterým byla při jejich pobytu na území republiky poskytována podle mezinárodních dohod,
- e, zajišťoval ochranu zastupitelských úřadů a ochranu objektů zvláštního významu,
- f, konal vyšetřování trestných činů proti bezpečnosti státu,
- g, projednával přestupky podle zvláštního zákona (zák. č. 200/1990 Sb. o přestupcích),
- h, vedl celostátní evidence a statistiky potřebné k plnění svých úkolů,
- ch, vykonával speciální expertizní činnosti, pokud ji nebylo možno zajistit v rámci obou republik,
- i, spolupracoval s mezinárodní organizací Interpol,
- j, vyhledával celostátní pátrání.

Z uvedeného výčtu je patrné, že výkon policejní služby na státní hranici ČSFR dostával mnohem komplexnější charakter, než tomu bylo v dobách vojskové ochrany státní hranice. Samozřejmě, že ochrana státní hranice byla stěžejním úkolem a ostatní uvedené úkoly se pohraniční policie týkaly třeba jen okrajově nebo dokonce vůbec. Každý

z policistů ale musel očekávat, že na něj budou postupně kladeny zvýšené nároky a to po všech stránkách. Fyzická připravenost byla samozřejmostí, protože denní pochůzky kolem státní hranice a v blízkém příhraničí, v délce mnoha kilometrů, si vyžadovaly určitou kondici, zvýšily se i nároky na znalost zákonů, rutinní provedení zákroků proti pachatelům přestupků a trestných činů páchaných v souvislosti s OSH a na úseku veřejného pořádku v příhraničí, dále zajištění jejich pachatelů, provedení základních dokumentačních úkonů apod. Pokud si někdo představoval, že služba na státní hranici se bude odehrávat někde uprostřed lesů, v krásné přírodě, a že policista bude někde z úkrytu pozorovat přístupové směry a kontrolovat občasné kopečkáře, dříve nebo později poznal, že to bude jinak. Některé Stanice pohraniční policie byly přesunuty z odlehlejších míst při státní hranici blíže do vnitrozemí. Cetviny se např. stěhovaly do Malont, Černé Údolí do Benešova nad Černou. Jinde byla vytvořena stanice ze dvou bývalých rPS, jako např. úseky bývalých rPS Fišerovy Chalupy a Nové Hrady byly spojeny a byla vytvořena jedna Stanice pohraniční policie Nové Hrady. Všeobecně převládala snaha o dislokaci stanic v menších objektech. Objekty bývalých rot měly kapacitu minimálně kolem 50 lidí a byly pro většinu stanic příliš velké. Snahou bylo snížení provozních nákladů na rozumnou míru, přesto se stanice (později oddělení) udržely v některých bývalých objektech rPS až do zrušení služeben na státní hranici, po vstupu ČR do tzv. Schengenského prostoru. Nejzásadnější změna v OSH byla jednoznačně ve zrušení ŽTZ. Nejvíce si oddechli samotní pohraničníci. Jenom vybudování ŽTZ, péče o jeho řádný chod a údržba, si vyžádaly nejvíce sil a prostředků vynakládaných na službu a její zajištění. Ze státní hranice najednou zmizely profese jako ženisté, spojaři, kuchaři a další pomocný personál, který byl školen z řad bývalých vojáků základní služby.

Z pohledu trestního zákona došlo k zásadní změně v chápání trestného činu opuštění republiky podle § 109 tr. zákona, který byl novelizací zrušen. Prosté nedovolené překročení státní hranice mimo hraniční přechod, ať s platným dokladem nebo bez něj, již bylo klasifikováno pouze jako přestupek. Trestným činem ale zůstalo organizování trestného činu nedovolené překročení státní hranice dle § 171a, a překročení státní hranice za použití nebo pod pohrůžkou násilí podle § 171b trestního zákona. Oba trestné činy pak byly přesunuty z hlavy první trestního zákona (trestné činy proti republice) do hlavy třetí, (trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, oddíl 6. Jiná rušení činnosti státního orgánu). Znamenalo to mj., že na tyto trestné činy se současná společnost dívá jako na méně nebezpečné, než tomu bylo ve srovnání s minulou právní úpravou.

Všichni bývalí příslušníci Pohraniční stráže museli projít čtrnáctidenním rekvalifikačním kurzem v Důstojnické a praporčické škole FMV v Holešově. Zde byli krátce proškoleni v některých oblastech práva a obecného výkonu policejní služby. Každý policista musel také požádat o vystavení tzv. lustračního osvědčení podle zákona č. 451/1991 Sb. nechvalně známého lustračního zákona. Ten stanovil další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích ČSFR. Pokud policista obdržel osvědčení s výrokem „není evidován“, mohl sloužit dále bez omezení, i když ani v tom případě neměl ještě úplně vyhráno. Pokud obdržel osvědčení s výrokem: „je evidován“ podle písmene a,b,c, znamenalo to určitá omezení nebo rovnou propuštění ze služebního poměru.

Rok 1992 byl posledním rokem společného státu Čechů a Slováků. Od 1.1. 1993 zanikl i Federální policejní sbor, a jednotky pohraniční policie byly začleněny do organizační struktury Policie ČR. Čekaly nás další změny.

jc

Poslední voják Pohraniční stráže.

Narukoval jsem 3. října 1991 do Českých Budějovic. Ještě ten den nás odvezli do Suchdola nad Lužnicí. Zde proběhla taková ta klasická vojna - pořadová, nácvik přísahy, občas jsme se šli proběhnout do Rapšachu, překážková dráha, myslím, že nic mimořádného. Mimochodem, velitele čety mi dělal ppor. Láďa Konopa, se kterým jsem pak sloužil v Dolňáku. V Suchdole jsem složil přísahu a zůstal na poddůstojnické škole. Tu jsem dokončil v březnu 1992. Jedním mým starším vojákem byl Petr Dohnal z Přibyslavic na Třebíčsku. Ted' s ním dělám v jedné firmě.

Na začátek vojny mám jednu zajímavou příhodu. V Třebíči jsme měli a máme vlastně do ted', už od základní školy partu kluků, se kterými jsme dělali všechny takový ty věci, co dělají mladí lidé, teda kromě drog, to bylo pro nás absolutní tabu a v té době ještě stejně nebyly tak dostupné. Protože jsme byli kamarádi jeden ročník, je jasné, že jsme i rukovali ve stejném termínu. Bylo nás pět a rozhodli jsme se loučení se svobodou pojmout trošku ve větším stylu. Odjeli jsme na týden ke kamarádovi na chalupu, nakoupili sudy s pivem, půjčili v půjčovně video a kazety a slavili. Víc jsme pili než jedli. Normálně jsem vážil 62 kg. Za ten týden, co jsme slavili, jsem zhubl 4 kg, tudíž při vážení na lékařské kontrole, první den ještě v Českých Budějovicích, jsem vážil 58kg. Za tři měsíce základního vojenského výcviku, kde jsme si kolikrát opravdu sáhli až na dno svých sil, jsem přijel domů na Vánoce a vážil 74kg. Zní to neuvěřitelně, ale já v tom honění po polích, zmatku, psychickém vypětí atd. jsem ještě přibral. A ne málo.

Pak jsem byl převelen do Dolního Dvořiště. V té době byl velitelem npor. Reš, zástupce kpt. Belovič, mimochodem také Třebíčák, pocházel z Hrotovic, okr. Třebíč. To nás tam základňáků bylo ještě podstatně víc. Počítám tak deset kluků, většinou Ostrava, Frýdek. Dva staří mazáci šli na jaře 92 do civilu. Myslím, že se oba jmenovali Martinové, nebo alespoň jeden z nich určitě. A byli samozřejmě ze severu Moravy. Postupem času, po odvelení ostatních kluků na sousední úsek Kámen a i jinam, blíž k domovu, se naše sestava vykrytalizovala do následujícího složení: já Roček Pavel-velitel družstva z Třebíče, Josef Kolacia - psovod z Lipova, okr. Hodonín a Martin Urban - řidič z Ostravy - Zábřehu. Bylo neuvěřitelný, jak jsme si po lidské stránce sedli. Pepa byl o půl roku služebně starší, takže když šel na podzim 1992 do civilu, všichni jsme to jak se patří oslavili, ale také obrečeli. My už jsme bydleli v tom malém důstojnickém domku u silnice k bývalé rotě. Byl to takový obyčejný 4+1 baráček, přičemž jeden pokoj sloužil jako ložnice pro základňáky, v druhém pokoji měl šéf kancelář a ve třetím pokoji měli ostatní chlapi šatnu. Jinak kuchyň, v komůrce byl zbrojní sklad a na chodbě velitelské stanoviště pro stálou službu. Už jsme nebyli vojáci v pravém slova smyslu, ale pohraniční policisté. Topilo se tam ve sklepě v kotli na tuhá paliva. Když jsem se ocitl v Dolňáku, chodili jsme ještě normálně do služeb. Buď jen základňáci nebo i společně

s chlapama, co zde sloužili jako profesionální pohraniční policisté. Moje první služba? To byl hned záchyt. Pamatuji se, že jsme měli jít hlídat s Martinem, s mým služebně nejstarším spolubojovníkem na Hovorkův pomník, nejčastější a nejbližší bod našeho střežení. Prošli jsme celníci s pasovkou a v tzv. mezipásmu jsme se vydali po cestičce vpravo do polí a do kopečka k Hovorkovu pomníku. Cestou jsme si povídali o všem možném, jak už to tak chodívало a Martin občas koukl dalekohledem po okolí. Kouká směrem do našeho vnitrozemí a uleví si: „To snad ne, ten blázen chce snad obejít pasovku!“ Koukám, kam Martin ukazuje prstem a opravdu, pár desítek metrů z boku pasovky si to šine po poli směrem k nám nějaká postava. Ještě pár sekund mu dáváme čas, jestli si to náhodou nerozmyslí a nevrátí se na hraniční přechod, ale on si to šine po poli přímo na nás. Rozbíháme se mu tedy naproti a vlastně rovnoběžně s přechodem chytáme mladého klučínu. No chytáme, on by nám asi těžko utekl. V ruce totiž drží láhev rumu a jak tak koukám, moc mu v ní už nezbývá. Protože jsem absolutní nováček, nechávám postup na Martinovi, na kterém je vidět, že pro něj je to už rutina. Takže, občanský průkaz, kontrola jména, bydliště, proč se snažíte obejít hraniční přechod atd. Vzpomínám si, že ten kluk, mohlo mu být tak 16 -17 let, chtěl prostě do Rakouska a tu flašku si koupil na kuráž. Mám takový dojem, že pocházel buď ze Staré nebo Nové Říše, což jsou vesničky kousek od sebe na okrese Třebíč. Takže jsem chytil svého krajana. Takhle tedy dopadla hned moje první ostrá služba na Pohraniční policii Dolní Dvořiště.

Když jsme u těch krajanů. Nemyslel jsem si, že jich v této daleké a celkem odlehlé krajině tolik potkám. Dalším byl náš zubař v Českých Budějovicích, ten jak zjistil podle karty, že pocházím z Třebíče, hned hlásil já jsem z Číny. To jsem na něj koukal a moc nechápal. Musel mi vysvětlit, že mezi Třebíčákama se Čína říkává jedné malé vesničce na našem okrese, Čechočovicím. Nebo jsme se na našich toulkách krajem seznámili v Rybníku, sousední vesnička od Dolňáku, kam jsme chodili na kontrolu vlaků, se starším manželským párem. Ze svého baráčku si udělali penzion a malé občerstvení, takže jsme u nich trávili vlastně celé léto. Ano, jedná se o penzion U Kotlasů. Jak se tak povídalo, zjistili jsme, že paní Kotlasová pochází z Jaroměřic nad Rokytnou. Opět okres Třebíč. Nebo jsme takhle k večeru seděli s klukama v Malši a já koukám, kdo to přišel? Můj bývalý soused z paneláku. Zavolal jsem Máju a povídám: „Dones támhle tomu klukovi malej rum a řekni, že je to pozdrav z Třebíče“. Ona mu ho donesla, ten koukal, co se děje, ale jak jsem na něj zamával, hned poznal.

Do služeb jsme chodili tuším jen do léta 1992. To už ostatní kluky postupně odveleli a zůstali jsme zde jen my tři, já, Pepa a Martin. Stali jsme se pracovníky THP, jak nám sdělil rtm. Honza Švarc, náš výkoňák. Rád na něj i na jeho ženu Pavlu vzpomínám. Pavla dělala v Dolňáku, kousek od naší hospody Malše ve směnárně. Honza ji tam ve volných chvílích chodil večer doprovázet domů, přece jen samotná ženská u tolika peněz. Jednou Honza musel někam na týden na školení, tak nás poprosil, jestli bychom se za Pavlou vždy k večeru nestavili a nedoprovodili ji domů. Pro nás to nic nebylo, stejně jsme chodili do vesničky každý večer na pivo.

Naše práce jako dělníků THP spočívala v údržbě chodu naší stanice. To znamenalo, v zimě topit, uklízet a takové ty práce kolem domečku. Nejčastěji jsme však chodili čerpat vodu ze staré roty. V jednom sklepe byla asi podzemní studna a do té pořád přitékala spodní voda. Tak jsme zapnuli čerpadlo, voda byla hnaná hadicí na buzerák a tam volně vytékala. My si zatím sedli na okno směrem na celnici a koukali na auta, která k nám mířila z Rakouska. Bylo

to nějakých padesát metrů. Zvláště některé spolujezdkyně nás velmi zaujaly. Na celnici rád vzpomínám, na kamaráda na křestní jméno si už nevzpomínám, ale příjmení měl Rambousek, říkali jsme mu Rambo. Samozřejmě mám dosud doma od něj odznáček Merkura. Bylo dobré mít na celnici kamarády. Když jsme potřebovali s Martinem, nebo později, když už jsem zde zůstal sám a jezdil jsem několikrát k zubaři do Č. Budějovic, tak stačilo zajít na celnici, vyhlídnout si nějaké krásné auto a pak už se jen kluci zeptali, kam má dotyčný namířeno. Když do Českých Budějovic nebo dál, tak se zeptali, jestli by řidič nesvezl jejich spolupracovníka. V takové situaci se těžko odmítá, takže jsem měl dovoz až do Budějovic a vždy nějakým krásným, luxusním autem. Zpátky to bylo horší, musel jsem vláčkem do Rybníka.

Každý pracovní den šel jeden z nás pro poštu do Dolňáku, pro neznalé místa asi 1 km. Tam jsme si i nakoupili snídani v místním obchodě, kde už jsme si stihli také tykat s panem vedoucím, byl jen o málo starší, než my. Ostatní dva, co zůstali na stanici, zatím zametli, vyřídili, aby bylo vše nachystáno, než přijde šéf do práce. My se najedli a většinou jsme šli ven ke psům. Pepa jako psovod provětral svého Tylču a my jsme chystali psům krmení. Otvírali konzervy, házeli do kotle brutaru, přidali kolínka a vařili. Mezi tím jsme nechali postupně proběhnout všechny psy a uklidili jsme jim kotce. Namátkou, pro starší ročníky, jen tak na připomenutí, Brek, jeho pán byl nprap. Karel Matějka-bývalý praporní kynolog, Dag-por. Šafář, Jan - npor. Kuzdřál, Olaf - toho měl ještě Tomáš Pajdla tuším z Frýdku-Mýstku, později, po odvelení a odchodu do civilu ho dostal Dan Liščáků, zmíněný Tyl - Pepa, později po jeho odchodu do civilu jej dostal npor. Minařík, Lucky-toho si s sebou z domova vozil náš šéf mjr. Císař, Fork - Zbyněk Rubeš, Marek - npor. Mlátilík a ještě tam bylo štěně Baron - npor. Kučera. Někdy jsme dělali psovodům figuranty - oblékli jsme si ochranné rukávy a dávali našim roztomilým pejskům kousnout.

Musím přiznat, že oproti klasickému režimu v kasárnách jsme na tom byli nepopsatelně lépe. Každý den jsme měli ke snídani, co jsme si poručili koupit v místním konzumu. Na oběd jsme se domluvili a chodili do jídelny místního JZD. Zde vydávala oběd paní Pechů, jak já říkal, moje druhá máma a ta vždy věděla, že chudáčci vojáčci mají velký hlad. Kolikrát byl opravdu problém všechno dojíst. Paní Pechů, moc Vám alespoň takhle za všechno děkuji. Výkoňák Honza nám vždy každý měsíc předal tuším asi 1900 korun na jídlo a pak už záleželo na nás, jestli se s těmi penězi uживíme a nebo si dokonce ještě ušetříme na nějaké pivko v Malši. Potom ještě samozřejmě žold, což bylo asi 190 korun. V létě to bylo dobré, občas jsme zašli na houby a měli je na jídlo. To jsme si mohli ještě vybírat, hříbky a sucháče na smaženici, žampiony a bedly na řízek. A večere? Ta probíhala v Malši. Postupně jsme brali jídelák od shora dolů a zase zpět. Takže, pokud byl někdo na vojně zavřený od rána do večera v kasínu, my museli alespoň ráno nakoupit, v poledne si dojít na oběd a večer na večer, a když už jsme byli na večeri, tak i to pivko bylo. Ale do 22.00 hodin jsme museli být zpět na domečku. Potom později, když už jsme se více skamarádili s místními a „nahore“ byla dobrá směna, tak jsme se většinou domluvili, že se možná zdržíme na večeri. Toho jsem později dost využíval, když jsem už zůstal sám a občas jsem přespal dole v Dolňáku. Ale do 07.00 hodin, kdy chodil do práce velitel, jsem už byl vždy doma, to bylo nepsané pravidlo.

S místními jsme se seznámili hlavně díky Martinovi Urbanovi, který za Dolňák začal hrát fotbal. Brávali nás s sebou do Kaplice do kina, do Budějovic na fotbal a samozřejmě servírka Mája. Bezvadná holka, nezkazila žádnou legraci. A Eva Haplů, holky Kysilkovy, rád vzpomínám na ty večery v Malši. Toho Mickey Mause, jak jste mi daly k narozeninám, tak

toho jsem vyhodil teprve nedávno. Už se začínal úplně rozpadat a rozlepovat. Ale tu stužku Vašimi podpisy mám stále schovanou. A jestli pak se pamatujete, jaké jsem mu dal jméno? No přece Teofil.

Můj největší záchyt byl 7 uprchlíků z Bosny. To bylo tak, jednou z večera volali z vysílačky chlapi na stárou, že potřebují posily, že to vypadá na velký výsadek uprchlíků. Tak všichni, co byli na stanici jsme naskákali do UAZů a jeli jsme. Pamatuji si, že můj UAZ řídil npor. Reš, můj tehdejší první šéf. Jak jsme hledali chlapy v polích, tak jsme málem přežili jezevce, který se nám mihl mezi světly. Můj první a zatím poslední jezevec ve volné přírodě, chlapy jsme našli, i ty uprchlíky, bylo jich něco kolem 10, ale prý to ještě nebylo všechno. Tak jsme s Rešem ještě projížděli s autem kolem a pak jsme je našli příkrčené za mezí. O tomhle záchytu psal i deník Blesk, doma mi to mamina dokonce vystříhla, ale asi jsem to časem ztratil. Ono to bylo většinou tak, že přijelo auto Jugoslávců k „Vysílači,“ radiotelefonnímu stožáru před přechodem, zajeli pár desítek metrů směrem na vesničku Rybník, tam je vysadili, řekli jim, běžte rovně přes pole a v Rakousku si Vás zas nabere. My jsme sice hlídali na Hovorkově pomníku nebo na cestě od silnice k němu, ale protože byla tma, měli jsme infradalekohledy, ve kterých bylo bohužel špatně vidět, protože celnice byla osvětlená a bylo vidět i světlo z pouličních lamp z Dolňáku. Pěknou vzpomínku mám i na záchyt dvou Filipínek, který se povedl chlapům. Celkem pěkný holky, bylo jasné, proč je Jugoši táhli do Rakouska, měly dělat šlapky. Měli jsme ty holky na stanici, jedna se na mě snažila mluvit anglicky, až jsem pochopil, že chtějí udělat čaj. Udělal jsem jim ho a jedna mi za to dala peníz, 20 singapurských centů. Ten mám doma dodnes.

Na podzim 1992 šel Pepa do civilu a zůstali jsme v Dolňáku poslední dva základáci, já s Martinem. Nepamatuji se už přesně, ale v zimě byl i Martin odvelený do Bučovic na Moravu a zůstal jsem v Dolňáku úplně sám. No sám už jsem si připadal, jako bych se tu narodil. Místní mě vzali dokonale mezi sebe, necítil jsem rozdíl. Proto moje loučení probíhalo už několik dní dopředu a ten poslední večer v Malši už se ani tolik nepilo, jako spíš brečelo. Když jsme se konečně rozloučili, šel jsem ještě s jednou kamarádkou k ní domů a povídali jsme si. Jméno z bezpečnostních důvodů samozřejmě nemohu prozradit. No, měli jsme domluveno, že ráno mě kluci z Kamene vyzvednou v 05.00 hodin na domečku. Málem jsem to nestihl, stálá služba už stála mezi dveřmi a netrpělivě mě očekávala a za chvíli pod okny brzdil UAZ. Málem jsem měl další primát - voják, co nestihl odchod do civilu.

Protože jsme si s kamarády psali i na vojnu a moje historky, co jsem v Dolňáku prožil, byly pro ostatní absolutně sci-fi, rozhodli se dva z nich, Petěra a Hrozna, že mě navštíví. Přijeli na víkend, někdy v listopadu 1992, pamatuji si, že zrovna o tom víkendu začínaly platit naše okolkované papírové peníze. Byla měnová reforma z důvodu rozdělení státu na Čechy a Slováky od 1.1 1993. Takže kamarádi si už přivezli okolkované peníze, které ale tady nikdo ještě neviděl a tudíž je nechtěli nikde brát. Samozřejmě jsem klukům všechno ukázal, pozval je do Malše, seznámil je s místními kamarády a kamarádkami, zajistil jim ubytování na hotýlku Motorest. Prostě když odjížděli, tak oba souhlasně pokyvovali hlavou, že jsem si ve svých dopisech vůbec nevymýšlel, a že skutečnost je ještě daleko lepší.

Na můj Dolňák jsem hodně vzpomínal a tak hned začátkem května jsme my všichni kluci z party, co jsme se vrátili do civilu, uspořádali velkou oslavu s názvem „Velký sen II“. Samozřejmě jsem pozval i své kamarády a kamarádky z Dolňáku. A pořádně jsme to oslavili. Na oplátku jsme byli pozvaní asi za měsíc do Dolňáku do Krvavého údolí na oslavu narozenin

Máji a Evy Haplů. Přijeli jsme já, Petěra i Hrozna, kteří to tam už znali z minulé návštěvy, kdy přijeli za mnou na vojnu a ještě kamarád Ivan. Zde jsme se znovu setkali i s Martinem Urbanem, který také přijel. Máme krásné foto, jak stojíme před Malší i s Májou v pracovním. A také jsme se domluvili, že se budeme pravidelně scházet na folkovém festivalu Zahrada ve Strážnici u Hodonína. Ve vedlejší vesnici bydlel Pepa Kolacia, takže jsme jej vlastně jezdili navštívit, vždy první víkend v červenci. Toto se nám dařilo asi tři roky. Sešli jsme se my z Třebíče, Dolňák, Martin s kamarády z Ostravy a Pepa.

Naposled jsem Dolňák navštívil v r. 2000 v létě. Měl jsem krátce po svatbě, tak jsme to s bývalou ženou pojali jako svatební cestu-putování po jižních Čechách. Bohužel už si mě skoro nikdo nepamatoval, místo Malše byla vietnamská tržnice a můj vojenský baráček byl zbouraný a místo něj tam stojí moderní policejní stanice. Ale jaké bylo moje překvapení, když se po zazvonění otevřely dveře a v nich stál můj velitel.

Pavel Roček

Stanice pohraniční policie Dolní Dvořiště.

Na stanici pohraniční policie v Dolním Dvořišti jsem nastoupil v srpnu 1992. Rozlehlý objekt roty pohraniční stráže v Dolním Dvořišti byl již vyklizen a byl určen k odprodeji. Než se tak stalo, prováděli policisté ze stanice jeho střežení a základní údržbu.

Stanice pohraniční policie sídlila v jednom z rodinných domků u přístupové místní komunikace do bývalé rPS, ve kterém dříve žila některá z rodin funkcionářů roty. Mělo se za to, že rodinný domek po určitých dílčích stavebních úpravách bude plně vyhovovat stávajícím potřebám policejní stanice. Jak ale praxe ukázala, byla to představa poněkud naivní. Vládly zde velmi stísněné poměry. Do rodinného domku, který skýtal pohodlí pětičlenné rodině se najednou musela vtěsnat celá stanice pohraniční policie. Byla zde vstupní předsíň s pracovištěm dozorcí služby, šatna mužstva, ubikace pro tři vojáky základní služby, zbrojnice, malý příruční sklad, kancelář vrchního inspektora (velitele stanice), kancelář zástupce vrchního inspektora, kuchyňka, WC s umyvadlem a sprchou, kotelna, sklad uhlí. K uskladnění některého materiálu sloužila částečně i půda. Vedle domku byla přistavěna dvojgaráž. Ve starém objektu rPS byly ještě používány kotce pro psy a další dvě garáže. Pro porady mužstva byla využívána buď šatna mužstva nebo kancelář vrchního inspektora. Chyběla zde místnost tzv. čekárna pro předvedené (dřívější terminologií nazývána cela předběžného zadržení), veškerá práce s předvedenými se vykonávala v předsíni u stálé služby nebo v kancelářích vrchního inspektora nebo jeho zástupce. Zajištěné osoby nebylo kam umístit a tak byly většinou střeženy v některé z kanceláří. Při práci s větším počtem předvedených už musela být o pomoc požádána některá ze sousedních stanic, Referát cizinecké policie na přechodu v Dolním Dvořišti nebo Oddělení policie v Kaplici.

Byl mi předán úsek státní hranice v délce 8 120 m a to od HM III/19 – III/33. Na státní hranici probíhalo vyčištění hraničního pruhu a ve vyznačení státní hranice nebylo zjištěno žádných závad. Stanice pohraniční policie prováděla ochranu státní hranice na hlavním směru Kaplice - Freistadt tvořeného mezinárodní silnicí E-55 mezi HM III/28 - III/30. Operativní situace zde byla charakterizována především zvýšeným tlakem osob, které nelegálním způsobem překračovaly státní hranici do Rakouska. Jednalo se především o státními příslušníky bývalé Sjednocené federativní republiky Jugoslávie, Rumunska, ale i jiných cizích

státních příslušníků, jakož i samotných občanů ČSFR. Na stanici sloužilo celkem 15 policistů, přičemž plánovaných bylo 20 policistů. Službu zde ještě vykonávali 3 vojáci v základní činné službě, kteří byli převážně využíváni jako technicko-hospodářští pracovníci, ale bylo je možné využít i pro službu. Policisté měli k dispozici 6 služebních psů, 3 vozidla UAZ, 1 vozidlo V3S, 1 motocykl zn. Jawa. Osobní automobil Š 120, který byl nepojízdný a nacházel se v dílnách v Kaplici. V úseku bylo rozmístěno 5 strážních bud (z odstraněných pozorovatelů tzv. špačkáren). Předán mi byl i objekt bývalé rPS, kde se ještě nacházel evidenční materiál plně vybavené kuchyně. Objekt byl stále oplocen v původní výměře.

Všichni policisté již absolvovali rekvalifikační kurz v Důstojnické a praporčické škole FMV v Holešově. Od září nastupovali dva policisté do základního kurzu psodů do školícího zařízení v Libějovicích, další dva ještě tímto kurzem měli projít.

Stará budova Stanice pohraniční policie Dolní Dvořiště rok 1995.

Oddělení pohraniční policie Dolní Dvořiště.

Dnem 1.1. 1993 se vznikem samostatné České republiky došlo k dalším strukturálním změnám. Všechny složky pohraniční policie byly začleněny do systému Policie ČR řízené Policejním prezidiem. Z Velitelství pohraniční policie v Český Budějovicích se stal Odbor pohraniční policie Krajského ředitelství policie ČR, ze stanic pohraniční policie se stala oddělení pohraniční policie. O rok později pak došlo k další změně a oddělení pohraniční policie byla přímo podřízena okresním ředitelstvím policie ČR. Nešlo pouze o jakousi kosmetickou změnu, ale zejména o to, že policistům z pohraničních oddělení byla vymezená určitá místní a věcná příslušnost v příhraničních oblastech za velmi úzké spolupráce

s obvodními odděleními Policie ČR. Na první poradě okresního ředitelství PČR řekl tehdejší ředitel plk. Mgr. Miloslav Belda: „Všechny úkoly spojené s OSH vám zůstávají v plném rozsahu, máte rok na to, abyste se naučili dělat v příhraniční práci pořádkové policie a zvládli ji na úrovni běžné na obvodních odděleních. Bude vám poskytnuta všestranná pomoc ředitelství, všech jeho služeb i územně příslušných obvodních oddělení“. Dalo by se říci do roka a do dne. Nebylo to jednoduché, ale díky profesionálnímu a kolegiálnímu přístupu policistů a občanských pracovníků okresního ředitelství se nám podařilo do problematiky pořádkové policie zapracovat a odvádět standardní práci, která byla od nás požadována. Vysloužili jsme si za to jejich respekt a uznání.

Vedoucí OPP OŘPČR Č. Krumlov zleva: mjr. Zdeněk Vyhnal-Kyselov, mjr. JUDr. Vladimír Takáč-Benešov n/Černou, mjr. Petr Kučera-Lipno, mjr. František Koklár-Mnichovice, npor. Josef Svatoň-Malonty (dříve Cetviny, kde velel kpt. Dušan Klícha), mjr. Vladislav Grohman-Zvonková, mjr. JUDr. Jiří Císař-Dolní Dvořiště a mjr. Tomáš Musil-velitel služby PP. Na snímku chybí npor. Pavel Němec vedoucí odd. Horní Dvořiště, před ním tomuto oddělení velel mjr. JUDr. Josef Kreml.

Čas od času o naší práci napsaly i noviny:

Rudé právo 18.9. 1992.

Na dlouho nevyzrál na celníky jeden soukromý dopravce z jižních Čech, kterému se ve středu pět minut před půlnocí podařilo s nákladem cigaret za 260 300 šilinků objet polními cestami z Rakouska hraniční přechod v Dolním Dvořišti. Jeho pokoutnou cestu mu překazila hlídka

Pohraniční policie, která ho předala českokrumlovské kriminálce. Podle výpočtu celníků okradl podloudník stát asi o milion korun na poplatcích a daních.

Rudé právo 10.11. 1992.

Notně přebráno měl rakouský občan, který v neděli ve čtyři hodiny ráno zlobil v příhraničním Dolním Dvořišti a nedbal ani výzev pohraničních policistů a ujížděl směrem do vnitrozemí. Až po varovném výstřelu do vzduchu zastavil. Dá se říci, že ze všeho vybruslil za hubičku. Protože za neuposlechnutí výzvy k zastavení a jízdu v opilosti vyfásl tisíc korun pokuty a dalších 1 600 Kč za porušení zákazu vjezdu a vjezd do lesa.

Blesk 11.9. 1994.

Těžkou hlavu má vedoucí prodejny Lira v Dolním Dvořišti (CK) Petra (23). Nedávno totiž nahlásila na pohraniční policii, že se do prodejny kdosi vloupal. Škoda byla vyčíslena na 300 tisíc korun. Z šetření ale vyplynulo, že k žádnému vloupání nedošlo. Mladá paní vedoucí chtěla zakrýt manko. Byla obviněna ze zpronevěry a inventura koncem týdne ukázala, že v prodejně chybí 885 543 korun. Podle policejních zdrojů vedoucí krátila tržby pro vlastní potřebu.

Českobudějovicko 15.9. 1994.

Před časem jsme vás žádali o pomoc při pátrání po odcizeném osobním voze Škoda 110 L, státní poznávací značky CBH-41-16, které zmizelo z Otavské ulice ve Čtyřech Dvorech a osobním voze VAZ 2101 CBB-20-68 ve kterém neznámý zloděj odjel z Otakarovy ulice. Škoda L byla objevena v Ledenicích a Žiguli v prostoru bývalého vojenského cvičiště ve Čtyřech Dvorech ...

Vozidlo Žiguli našel npor. Jiří Kučera policista sloužící na OPP v Dolním Dvořišti, který bydlel v Českých Budějovicích, když byl na vycházce se svými dětmi. Policistovi služba nikdy nekončí.

Do roku 1995 sloužili pohraniční policisté pořád v uniformách Pohraniční stráže a k označení používali rukávové pásky a na automobilech magnetické pásy s nápisem POLICIE. Od roku 1995 pak začali všechny služby policie nosit jednotné uniformy vzor 92.

Rudé právo 7.2. 1995.

Jen dvacet minut se radoval z ukradených 45 000 korun ze směnárny I.Kontakt na hraničním přechodu v Dolním Dvořišti 22letý mladík ze severních Čech. RP to sdělil vedoucí oddělení cizinecké policie na zdejším hraničním přechodu major Jan Brůžek. Jak vyplynulo z jeho informací, v neděli krátce po 13. hodině oznámila pracovnice soukromé směnárny I. Kontakt policistům odcizení zatím nezjištěné sumy peněz. „Okamžitě jsme po lupiči, který se do směnárny vloupal přes dřevotřískovou stěnu, zahájili pátrání. Krátce před tím přijelo z rakouské strany na přechod vozidlo mercedes s tříčlennou posádkou a při kontrole se objevily nesrovnalosti v technickém osvědčení o vozidle. Zatímco policisté jednali s řidičem,

oba zbývající muži od vozidla odešli,“ uvedl Bružek a dodal, že během krátké chvíle to byl právě jeden z nich, co využil nepřítomnosti pracovnice směnárny a peníze ukradl. Příslušníci Oddělení pohraniční policie jej během dvaceti minut dopadli u benzinové pumpy firmy Devil v Dolním Dvořišti, když se snažil ujet stopem. Po zadržení policisté u muže našli 45 000 korun, které, jak se přiznal, sebral ve směnárně.

V roce 1996 bylo rozhodnuto o sloučení Oddělení pohraniční policie Dolní Dvořiště s oddělením Svatý Kámen. Důvody byly v zásadě dva. V Dolním Dvořišti bylo rozhodnuto o výstavbě nové budovy Oddělení pohraniční policie a v úseku Svatého Kamene byl v té době tlak na státní hranici minimální stejně jako nápad ostatní trestné činnosti. Policisté z Dolního Dvořiště se dočasně přestěhovali na Svatý Kámen. Pro potřeby občanů Dolního Dvořiště bylo v budově Obecního úřadu zřízeno detašované pracoviště Oddělení pohraniční policie.

Jihočeské listy – Českokrumlovsko 8.12. 1995.

Vyšetřovatelem Okresního úřadu vyšetřování bylo dvěma devatenáctiletým mladíkům z Kaplicka sděleno obvinění pro trestný čin krádeže. Na konci října letošního roku společně dvakrát za sebou odcizili z kasiček v kostele Svatý Kámen finanční částku v celkové výši 6 000 korun. Možná je bůh potrestá. Příklad od oznámení až po vypátrání a usvědčení pachatelů zpracovávali policisté OOP Dolní Dvořiště.

Jihočeské listy – Českokrumlovsko 15.1. 1996.

Minulý týden se jedenačtyřicetiletý muž dopustil trestného činu útoku na veřejného činitele. V časných ranních hodinách byl při řízení osobního vozidla kontrolován hlídkou pohraniční policie, která zjistila v jeho krvi alkohol. Při této kontrole začal řidič policisty bezdůvodně slovně urážet a v urážkách pokračoval i po převozu k odběru krve na polikliniku v Kaplici. Tady se dokonce pokoušel příslušníky podplatit (ale bezúspěšně). Pachateli byl odebrán řidičský průkaz a celý případ byl předán k vyšetřování. Titulek: Nadával a pak i podplácel.

Velkým problémem začala být v devadesátých letech prostituce na mezinárodní silnici E-55. V roce 1996 se podařilo obvinít z kuplířství celkem čtyři osoby, dvě z nich vazebně. Kromě toho se dařilo potlačit prostituci konkrétními postihy prostitutek. Kaplický městský úřad přijal dokonce speciální vyhlášku, kde za provozování prostituce hrozila pokuta ve výši až 30 000 korun. Obdobnou vyhlášku přijala i obec Bujanov. Po celá devadesátá léta se díky koordinovanému a ofenzivnímu postupu policistů z OOP Kaplice a OPP Dolní Dvořiště dařilo prostitutky držet dále od hraničního přechodu. Nepsanou hranicí byla obec Skoronice, blíže už prostitutky nebyly tolerovány. V samotné obci a jejím bezprostředním okolí bylo v devadesátých letech v provozu téměř nepřetržitě šest až osm nočních klubů, některé jsou ch funkční až do dnešní doby. O propojení prostituce s přeshraniční trestnou činností svědčí následující případ.

Českokrumlovko 11.4. 1997.

Na začátku tohoto týdne byl v rakouském Linci odcizen osobní automobil značky Jeep Grand Cherokee. Rakouská policie po zjištění krádeže zaznamenala směr jízdy tohoto vozidla směrem ke státní hranici s Českou republikou, ovšem v místech, kde není oficiální hraniční přechod. Rakouská policie tedy požádala o spolupráci Policii ČR. V průběhu pátrací akce bylo zjištěno, že uvedené vozidlo skutečně přejelo státní hranici v blízkosti hraničního přechodu v Dolním Dvořišti (mezi HM III/28 a 29, prostor Cihelna- pozn. autor), kde řidič vozidlo posléze zaparkoval poblíž stánku s občerstvením. Policisté z Oddělení pohraniční policie v Dolním Dvořišti provedli kontrolu řidiče, který se prokázal cizím dokladem jako 30letý J.E. Zároveň byla zjištěna také přesná totožnost odcizeného automobilu. Policisté podezřelého řidiče zadrželi a do případu se zapojili také českokrumlovští kriminalisté, kteří v průběhu prověřování a výslechu zjistili, že se nejedná o J.E., ale ve skutečnosti jde o 30letého M.Č. z České Lípy, který je českokrumlovským Okresním úřadem vyšetřování stíhán pro trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek, když se před nedávnem pokusil v Dolním Dvořišti přes hranici převézt 0,7 gramu pervitinu. Českokrumlovští kriminalisté pachatele zadrželi a zároveň byl dán podnět k jeho vzetí do vazby. V současné době je však pachatel stíhán na svobodě.

Jak se během šetření ukázalo, pachatelé byli provozovateli několika nočních klubů právě v České Lípě a jejich rodinné vazby sahaly až do nejvyšších pater české společnosti.

V roce 1996 se konaly volby do Parlamentu ČR a policisté Oddělení pohraniční policie při nich zažili nečekaně horké chvíle. Dnes se nad tím vším lze pobaveně pousmát. Tenkrát nám ale do smíchu příliš nebylo. Vše začalo tím, že ČSSD podala trestní oznámení na autora letáku, který hrubým způsobem urážel Miloše Zemana a srovnával jej s Hitlerem. Trestní oznámení podal tiskový mluvčí ČSSD na jihu Čech Václav Svoboda. O případu tehdy psaly snad všechny deníky.

Právo 31.5. 1996.

Pod textem tiskoviny je podepsán MUDr. Václav Bruna, který má zubařskou praxi v Dolním Dvořišti na Českokrumlovsku. Ten údajně rozeslal dvoustránkové letáky poštou všem občanům a institucím nejen v obci, ale obrátil se i na obyvatele Rybníka, Rychnova a Tiché. V dopise jim doporučuje, aby volili současné vládní kandidáty, zejména Klause. Kandidáti ČSSD se domnívají, že autor zmíněného textu porušil hned několik zákonů včetně volebního. Jak Právu potvrdil velitel Oddělení pohraniční policie v Dolním Dvořišti major Jiří Císař, i zdejší policejní oddělení obdrželo Brunův dopis. Policie zahájila šetření, zda nedošlo distribucí letáků k porušení trestního řádu. S nesouhlasem se předvolební akce doktora Bruny setkala i u zastupitelů Dolního Dvořiště. V rozhovoru s Právem to uvedl starosta obce Emil Růžička (nezávislý). Dodal, že s Brunou hovořili, ten jim autentičnost dopisu potvrdil a svůj text obhajoval.

Českokrumlovsko o den dříve mj. napsalo: „Iniciativa zubního lékaře našla odezvu nejen v kruzích ČSSD, ale i u obecního úřadu. Podle starosty Dolního Dvořiště Emila Růžičky se okamžitě po rozeslání dopisu do schránek občanů sešlo obecní zastupitelstvo, aby na dopis reagovalo. Včera dostali prostřednictvím novinové služby občané vyjádření OÚ. V něm vedení obce mimo jiné označuje postup zubního lékaře za nedůstojný a těžko slučitelný s demokratickými pravidly volebního boje. Nelze lidem nutit, koho mají volit. Zastupitelstvo prý oceňuje nesporný přínos podnikatele pro rozvoj obce, ovšem tato spolupráce je oboustranně výhodná. Podmínka stanovená zubním lékařem, je tedy podle OÚ poněkud nemorální.“

O tom co bylo vlastně obsahem onoho dopisu MUDr. Bruny, napsala **Mladá fronta-dnes** 31.5. 1996. Bruna, který se do Dolního Dvořiště vrátil před čtyřmi lety z emigrace, má doposud své druhé bydliště v rakouském Freistadtu. „Daně platím jenom v Čechách“ tvrdí zubař, který pečuje o chrup většinou rakouských a německých pacientů. Ti za ním totiž přes hranici jezdí. Tím, že daně odvádí do obecní pokladny, přispívá Bruna podle vlastních propočtů každé z místních rodin částkou 25 tisíc korun ročně. Celkovou sumu specifikovat nechce. „Když jsem se rozhodoval, jestli dopis napsat, odrazovala mě především nutnost finančního striptýzu“ vysvětluje. Jak dodává, k dopisu ho přiměla apatie, kterou v obci pociťuje. „Nebylo vůbec jisté, zda k volbám přijde alespoň polovina místních lidí“, stěžuje si autor dopisu, v němž jsou mimo jiné sociální demokraté nazváni sadistickými úchyláři.

Aby toho nebylo málo musela policie v Dolním Dvořišti řešit ještě další problém. Dveře budovy, která přímo sousedila s obecním úřadem, v němž byla volební místnost, byly totiž už několik dní polepeny plakáty KSČM. Na fasádě byla navíc vývěsní skříňka s články, v nichž byli pomlouváni kandidáti jiných stran. „Několikrát jsme žádali člena KSČM, který v domě bydlí, aby volební agitaci odstranil, ale neudělal to,“ řekl předseda volební komise Pavel Honetschläger pro MFD. Policisté, které komise přivolala, odmítli zasáhnout s vysvětlením, že se jedná o soukromý majetek. Komise se poradila s Okresní volební komisí a celý případ uvedla do zápisu. A jak volby nakonec dopadly?

Českokrumlovsko 5.6. 1996.

V Dolním Dvořišti podle MUDr. Bruny ve volbách celkově zvítězily politické strany, ve kterých jsou v hojně míře zastoupeny rozum a srdce (ODS 33,9%, KDU – ČSL 6,3%, ODA 5,1%, ČSSD 22,1 %, KSČM 16,8 %, SPR-RSČ 6,7%). „Kdyby volby dopadly v celé republice jako u nás, stát by se nyní nenacházel v patové situaci,“ tvrdí lékař, který oceňuje občanskou disciplinovanost dolnodvořišských spoluobčanů - voleb se zde zúčastnilo 71% oprávněných voličů, ačkoli původní odhady hovořily maximálně o padesátiprocentní účasti.

Každý, kdo dnes projíždí hraničním přechodem v Dolním Dvořišti, vidí na první pohled, že pan MUDr. Bruna je zde velmi spokojeným podnikatelem. Kromě novostavby v křižovatce před vjezdem do bývalého celníště, vlastní i bývalou budovu celnice, ve které provozuje svou Zahnklinik.

Situace na státní hranici je odrazem politické situace ve státě. Dnes se dá říci, že situace na státní hranici je odrazem politické situace na evropském kontinentě nebo dokonce i jinde ve světě. Koncem devadesátých let tvořili největší tlak na státní hranici z českého vnitrozemí, občané Rumunska, kteří se snažili dostat ilegálně do Rakouska a Německa. Mnoho jich bylo naší policií zadrženo ještě na našem území, mnoho jich bylo po ilegálním překročení státní hranice zadrženo a následně do 24 hod. vráceno z Rakouska do Čech.

Mladá fronta - Dnes 13.1. 1997.

Dolní Dvořiště-Skupina rumunských státních příslušníků, kteří se v pátek rozhodli vypravit přes rakouskou hranici z Čech do Itálie, skončila v neděli u jihočeské cizinecké policie. Rumuni jsou za přestupek potrestáni vyhoštěním a tříletým zákazem pobytu v naší zemi. Dvě ženy a dva muži přijeli vlakem z Prahy do Velešína a v Dolním Dvořišti, kam je z Kaplice převezl taxík, přešli sto metrů od celnice do Rakouska. Po dalším pochodu ve sněhu si v Leopoldschlagu objednali taxík do Freistadtu, odtud chtěli odjet vlakem do Itálie. „Výprava neunikla pozornosti rakouské policie a ta ji vrátila našim orgánům zpět. Po prověření totožnosti a sejmutí otisků prstů všechny Rumuny referát cizinecké policie propustil.“ Uvedla mluvčí jihočeské policie Martina Kolářová.

Rok 1997 byl pro policisty okresu Český Krumlov významný mj. hlavně v tom, že jim byla dne 18.3. 1997 předána do užívání nová moderní budova Okresního ředitelství policie v Českém Krumlově - Domoradicích a v témže roce se 11.12.1997 do nové budovy nastěhovali i policisté Oddělení pohraniční policie v Dolním Dvořišti. Snad jako jediná na jihočeské hranici slouží svému účelu dodnes. Opravdovou zkouškou se pro toto nové oddělení stala situace z 1.4. 1998. V sedm hodin ráno přijely na český hraniční přechod do Dolního Dvořiště tři autobusy, které za doprovodu rakouské policie dopravily na naše území 59 rumunských uprchlíků. Zmíněná skupina lidí byla údajně zajištěna poblíž Salzburgu při běžné dopravní kontrole. Uprchlíci měli cestovat pod plachtami dvou nákladních automobilů velikosti Avie. Řidiči prý využili zmatku a zamíchali se mezi ostatní utečence a převaděče se nepodařilo rakouské policii zjistit! Na území ČR se údajně dostali přes Ukrajinu a hraniční přechody Lanžhot a Praha-Ruzyně. Jak se dostali na území Rakouska nikdo z utečenců neprozradil. Ukázalo se, že pro provedení základních úkonů s takovou velkou skupinou lidí není nové oddělení vhodné a tak další velká skupina v počtu 94 lidí, která byla z Rakouska vrácena rovněž autobusy o několik měsíců později, už byla dopravena do objektu bývalé rPS Svätý Kámen a tam bylo s utečenci dále pracováno. Přestože Rakušané prezentovaly obě tyto velké skupiny lidí tak, že se jednalo o osoby, které se dostaly na území Rakouska vždy v rámci velké akce organizované převaděči, ve druhém případě dokonce tvrdili, že celá čtyřidevadesátičlenná skupina přešla pěšky najednou v prostoru Dolního Dvořiště, ukázalo se, že se vlastně jednalo o jakýsi „velký úklid“ rakouského území. Šetřením vyšlo najevo, že v obou případech se jedná o utečence zadržené v různých částech Rakouska, kteří se jednotlivě nebo v malých skupinkách různě ilegálně dostali na území Rakouska, a že mnozí z nich nikdy ani v ČR nebyli. Ani v jednom z těchto případů se nepodařilo zadržet nikoho z organizátorů, dopravců, řidičů vozidel nebo převaděčů, což by svědčilo o naprosté neschopnosti rakouské policie a tomu nikdo neuvěřil. Samozřejmě, že byla provedena následně i důsledná kontrola státní hranice. Po tak velké skupině lidí by musela být v terénu

vyšlapaná pořádně široká cesta. Nic! Prostě jedna velká blamáž. Česká republika tehdy usilovala o vstup do Evropské unie a hlídali jsme tzv. schengenskou hranici, museli jsme proto ledasco skousnout.

Jen za rok 1997 bylo v 66 případech zadrženo policisty OPP Dolní Dvořiště 216 osob. Nebyli to však zdaleka jen lidé z okolních či balkánských zemí. Hranici zde překračovali lidé z Alžírka, Tuniska, Egypta i Filipin. V jednom případě například služební pes odhalil jedenáctičlennou skupinu Číňanů, kteří byli zahřabaní ve sněhu. Po své strastiplné cestě byli nakonec rádi, že se dostali do tepla a mohla jim být poskytnuta první pomoc. Na oddělení jsme měli malý sklad, který byl vytvořen ve spolupráci s Českou katolickou charitou, a ze kterého jsme zadrženým běžencům mohli poskytnout některé části oblečení, pleny pro malé děti, sušenky, tatranky, mohl se uvařit čaj, podle toho co momentálně ve skladě bylo a běženci to mohli potřebovat. Převaděči se ke svým klientům chovali v mnoha případech velmi neúprosně a neurvale. V září 1998 byla asi padesát metrů od státní hranice už na rakouském území mezi HM III/35 –III/36 nalezena mrtvá Číňanka. Byla spolu s dvěma muži vedena převaděčem terénem z prostoru obce Budákov, kde byli všichni vysazeni z vozidla. Převaděč vedl skupinu do prostoru, kde se dá řeka Malše dobře překročit, ovšem museli projít bažinatým terénem, který se dá sice projít, ale člověk buď neustále šlape do malých tůňek nebo klopýtá přes drny zaschlých travin, je to chráněné území Horního luhu řeky Malše. Z hlediska přístupu ke státní hranici je to nejhorší místo jaké si mohl převaděč vybrat. Podle výpovědí zadržených, které nám rakouská GM později předala, byla již žena velmi vyčerpaná a muži ji museli pomáhat, ale sami toho měli také dost. Převaděči se nelíbilo, že žena zdržuje a chtěl ji nechat na místě a jít bez ní. Nakonec ho ale muži uprosili a žena s nimi mohla pokračovat dále. Převaděč však v této situaci začal požadovat za jakýsi nadstandard svých služeb další platbu. Číňané, ale neměli čím platit, všechny peníze převaděčům už dali. A tak žena dala poslední co měla, svůj zasnubní prsten. Po překročení řeky Malše a tím i státní hranice, ale zkolabovala a už se neprobrala. Na našem území jsme na okraji lesa, před bažinou, našli malý modrý batoh s osobními věcmi těchto lidí. Vzhledem k nálezmu mrtvé, vedla vyšetřování případu rakouská strana.

Zákonný postup proti osobám, které nedovoleným způsobem překračovaly státní hranici, byl samozřejmě odlišný od předlistopadové právní úpravy. Pokud byla osoba kontrolována na přístupu ke státní hranici, bylo rozhodující, zda měla u sebe doklady. Pokud neměla, byla předvedena a byla zjišťována její totožnost. V případě, že doklady měla a řádně svou totožnost prokázala, byla pouze upozorněna na to, že se nachází v blízkosti státní hranice, a její legální překročení je možné pouze přes nejbližší hraniční přechod. U cizince byla zkoumána legálnost vstupu a pobytu na území republiky. Přicestoval-li cizinec k nám legálně a následně překročil státní hranici mimo hraniční přechod, byl zadržen na území sousedního státu a vrácen na naše území, dopustil se tak pouze přestupku. Za ten mu byla uložena pokuta a zákaz pobytu. Jestliže byl z území sousedního státu vrácen cizinec, který nedovoleným způsobem překročil státní hranici a nebyla známa jeho totožnost, převzala si jej cizinecká policie, umístila jej do některého ze záchytných zařízení a prováděla další úkony ke zjištění jeho totožnosti. Po zjištění totožnosti, dostal zákaz pobytu a na náklady české republiky dopraven do země původu. Pokud cizinec nedodržel zákaz pobytu, mohl být obviněn z trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a následně i vyhoštěn. Cizinecká

problematika je samozřejmě mnohem složitější, berme tedy toto vysvětlení pouze jako základní schéma postupu naší policie před vstupem ČR do Evropské unie.

Českokrumlovsko, Právo, 13.9. 1999.

Policejní hlídka Oddělení pohraniční policie Dolní Dvořiště si v pátek ve 22.30 hodin všimla podezřelého muže, který směřoval mimo hraniční přechod přes zelenou hranici z Rakouska do České republiky. Když se k němu začali policisté přibližovat, dal se na útěk. Policistům, kterým takto potvrdil své nekalé úmysly, pak už netrvalo dlouho, než muže zadrželi. Po zadržení u něho bylo potom nalezeno 21 zlatých prstenů. Podezření, že se zdaleka nejedná

o celý kontraband, bylo potvrzeno druhý den. Při sobotní pátrací akci našel služební pes Ron v travnatém porostu, v místě, kde muž utíkal před policií, vak se zlatými řetízky. Padesátiletý rakouský obchodník G.W. se pokoušel do České republiky propašovat šest kilogramů zlata v hodnotě kolem 1 300 000 korun. Je obviněn z trestného činu zkrácení cla, daně a jiné dávky v celkové výši 300 846 korun.

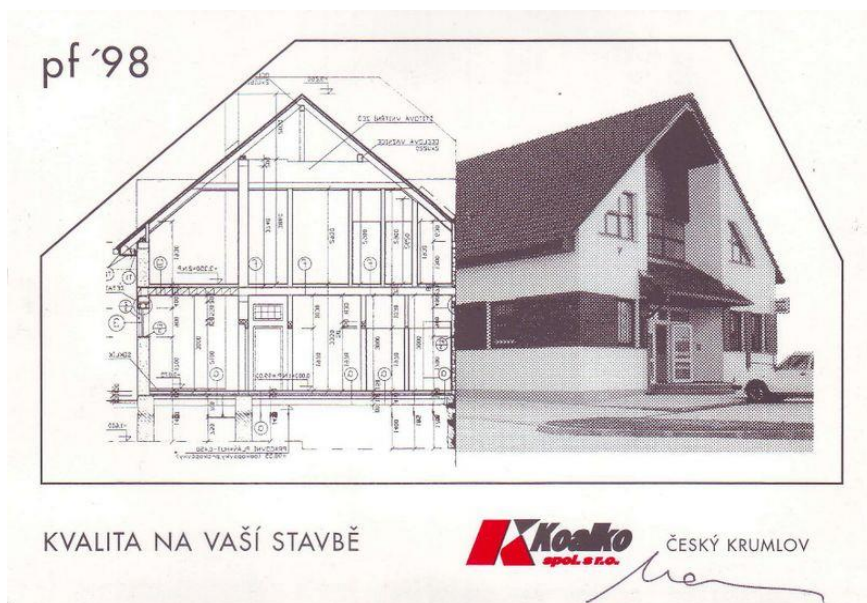
6 kg zlata, řetízky na krk, náramky na ruce a nohy, prsteny. Vše řádně zadokumentováno, změřeno a zváženo.

Psovodi.

V roce 1997 byla postavena nová budova Oddělení pohraniční policie v Dolním Dvřišti a byla koncipována jako samostatný funkční objekt, splňující veškeré nároky na výkon služby s odpovídajícím technickým zázemím, zajišťujícím jeho plný a spolehlivý chod. Kromě toho zde bylo i několik vychytávek jako např. výslechová místnost, cely pro předvedené nebo posilovna s kobercem na zemi, zrcadly a vlastní sprchou (později si z ní jeden z velitelů udělal kancelář). Chloubou tohoto oddělení byly kotce, kterých bylo pět plus jeden sanitární. Každý kotec měl kromě katru, na zadní stěně ještě jedny dveře, kterými pes vybíhal na malou oplocenou překážkovou dráhu, jež sloužila k výcviku a přípravě služebních psů před službou. Podlahy kotců byly pokryty protiskluzovou černou pryží. Byla zde malá kuchyňka s lednicí

pro přípravu potravy pro psy a příruční sklad. Součástí zařízení byla i samostatná místnost – sprcha pro psy. Tekla v ní studená i teplá voda a pes zůstal ve sprše do té doby, než uschnul. Psy tak bylo možné koupat i v zimě. Naši psi byli vždy čistí a nikdo si nemohl stěžovat na to, že například v autě pes páchne.

Psovodi byli jádrem kolektivu a na jejich čtyřnohé partáky jsme nenechali dopustit. Brek, Kazan, Fork, Ind, Pard, Ron, Gody a Rex. Bylo zde ve službě stabilně pět psů, nejvíce v celé sestavě pohraniční policie ČR. Nikdy jsem nepochyboval o tom, že jejich přítomnost ve službě je potřebná a užitečná. Jenom pouhá přítomnost psa ve službě zvyšuje efektivnost hlídky nečekaným způsobem. Stálá dozorčí služba přijala jedné mrazivé zimní noci oznámení, že se hosté v restauraci Motorest rvou a byli jsme požádáni o pomoc. Dozorčí vyslal dvoučlennou hlídku se psem Tylem. Po příjezdu do restaurace si stoupl psovod se psem do dveří a s patřičným důrazem vyzval přítomné ke klidu a předložení osobních dokladů. Když uviděli hosté ve dveřích chlapa v ušance, v kožichu, přes rameno se samopalem a u nohy mu stojícího černého psa, nastal v lokále klid velmi rychle. Druhý člen hlídky se pak naprosto

bezpečně pohyboval mezi přítomnými a provedl tzv. perlustraci osob. Hostinský spočítal škodu, vyinkasoval štampasty a všichni se v naprostém klidu a spořádanosti rozešli do svých domovů.

Policisté jsou znovu a stále vybavováni novými technickými prostředky, které jim pomáhají v jejich těžké a náročné službě. Je to dobře a udržet krok

s vývojem techniky, které krimi prostředí využívá, je stále obtížné a je to věčný boj. Pes má však stále své nezastupitelné místo. Neznám takový technický prostředek, který by současně dokázal identifikovat pachy, lokalizovat pohyb i v naprosté tmě, být účinným prostředkem aktivní i pasivní obrany a ochrany člověka nebo místa, a to už nemluvě o jeho společenském, sportovním a terapeutickém významu. Vždy však závisí na inteligenci člověka, jak tyto schopnosti dokáže využít a to jak psovoda samotného tak zejména jejich nadřízeného, který je ke splnění úkolu vysílá. Kdo někdy sloužil v takových místech jako jsou celnice a hraniční přechody osvětlené mnoha světly, která září i několik desítek metrů do volného terénu ví, jak je těžké tyto prostory střežit. Neustálé přizpůsobování očí koukání do tmy a hned na to do světla, je pro člověka velmi náročné a vyčerpávající. Hlídka neví, čím se má dřív dívat, jestli dalekohledem, ve kterém vidí víc tmy než cokoli jiného, nebo infrákem, ve kterém je tolik světla, že to vypadá, jako když se dívá do slunce. Ani při nočních pochůzkách nelze mít infradalekohled stále na očích (i když taková zařízení speciální jednotky používají). V jedné takové situaci se ocitla dvojčlenná hlídka se psem při pochůzce

po cestě překrytí od HM III/29 k Šibeničnímu vrchu. Pes, který se pohyboval před hlídkou, upozornil psovoda tzv. vystavením, že před ním se něco děje. Hlídka se pohybovala ve směru ze světla do tmy, nebyla vidět, ale ani ona ve tmě nic neviděla. Až když se psovod soustředěněji před sebe infradalekohledem zadíval, uviděl asi 50 m před sebou na cestě čtyři osoby. Než se k nim hlídka stačila dostat, popošly všechny čtyři osoby o několik metrů dále, nasedly do osobního automobilu a odjely kolem Cipína směrem do vnitrozemí. Bylo okamžitě zahájeno pátrání ve spolupráci s další hlídkou a všechny čtyři osoby byly zadrženy v Autorestu, kde si dávaly občerstvení. Následně na základě našeho upozornění byly na rakouské straně zadrženy další osoby. Kdyby pes nedal hlídce včasné avízo, vše by pravděpodobně proběhlo bez toho, aniž by si hlídka něčeho všimla.

Je velmi důležité, aby dobře fungovala souhra mezi jednotlivými členy hlídky a psem. Vojáci Pohraniční stráže věnovali velkou pozornost nácviku situací, kdy je pes na stopě a ostatní členové vícečlenné hlídky plní další úkoly, které mají přesně nacvičené a prověřené v mnoha simulovaných situacích. Byla to jedna z dovedností tzv. „Pohraničnického mistrovství.“ Bohužel v devadesátých letech se těmto věcem u adeptů policejního řemesla věnovala velmi malá pozornost, pokud vůbec nějaká, a velmi pochybuji o tom, že v současnosti je to lepší. Mluvím o tom, že když například byl ve společné hlídce pes nasazen na stopu a následně zadržoval pachatele nebo ho jen blokoval, šel vždy první pes za ním psovod a za ním další členové hlídky. Člen hlídky se může přiblížit maximálně na úroveň psovoda a to ještě jen tehdy, rozhodne-li tak psovod. Když se tento jednoduchý postup nedodrží, tak věci prostě nefungují. Jeden můj bývalý kolega, dnes voják z povolání, se zkušenostmi z nasazení v Afghanistanu, než se stal vojákem, nastoupil jako mladý policista na Oddělení pohraniční policie do Dolního Dvořiště, a už mnohokrát jsme se zasmáli příhodě, která se mu stala, když nastoupil u nás do své první noční služby. Velitelem hlídky byl starší zkušený kolega se psem Forkem. Služba probíhala zpočátku klidně a hlídka se pochůzkou dostala vpravo nad hraniční přechod do prostoru mezi Cihelnu a křižovatkou na Šibeničním vrchu. Pes na louce před hlídkou v naprosté tmě vystavil skupinu pěti osob, která postupovala směrem ke státní hranici do Rakouska. Hlídka se rozhodla osoby zadržet a tak následovala výzva: „Stůj-pohraniční policie!“ Načeš, se osoby rozeběhly po celé louce. Psovod se rozhodl vypustit psa s cílem zpomalit a blokovat osoby na postupu (pes měl samozřejmě nasazený ochranný košík). Jenže než se mu podařilo uvolnit karabinu vodítka z obojku, mladý policista nemeškal a prudce vystartoval za prchajícími osobami. V okamžiku, kdy byl pes z vodítka uvolněn, byl policista už asi deset metrů před psem. Nemohlo to samozřejmě dopadnout jinak. Fork zablokoval první osobu, kterou doběhl a tím byl náš mladý policista. Psovod rychle přiskočil, vzal psa zpět a na štěstí jej přidržel, neboť náš mladík se nepoučil a opět vysprintoval za nejbližší prchající osobou. Tu doběhl, uchopil za oděv a chvatem ji složil na zem. Byla opravdu tma tmoucí, a tak až když ji na zemi začal poutat a zběžně si ověřoval, jestli osoba není ozbrojena, zjistil, že zadržaná osoba je žena. Druhý den byli z Rakouska vráceni čtyři Rumuni, kteří tvořili se zadržanou ženou jednu skupinu, a v noci se jim podařilo před hlídkou uniknout na území sousedního státu, kde byli na naše upozornění zadrženi.

Konec psovodů na Dolním Dvořišti byl pozvolný a smutný. Někteří policisté odešli k jiným součástem, kde už psovody nedělali, jiní odešli od policie úplně. Jediný Ron a jeho pán se věnovali psovodině dále a stali se vynikajícími specialisty na vyhledávání drog. Někdy po

roce 2003 už zůstal na bývalém Oddělení pohraniční policie jenom jeden jediný pes. Starý, nemocný Ind, který už byl v psím důchodu a dožíval si zde své dny.

Hatě.

V těsné blízkosti státní hranice najde současný návštěvník ještě tu a tam zbytky hatí, dřevěných chodníků přes vodní toky, bažiny a močáliska zhotovované pohraničníky k tomu, aby mohli procházet kolem státní hranice, provádět její demarkaci nebo jen běžné pochůzky. Za dob Pohraniční stráže prováděli jejich výstavbu ženisté a technické hlídky. V devadesátých letech prováděli jejich zbudování a opravu sami policisté, většinou v rámci tzv. pracovních rehabilitací. Jednalo se vlastně o zvláštní druh dovolené, kdy policista první týden manuálně pracoval na údržbě zařízení MV a druhý týden měl normální dovolenou. V rámci těchto pracovních rehabilitací jsme vybudovali a opravili desítky metrů hatí. Lesáci, se kterými jsme se vždy domluvili, byli rádi, vždyť tyto chodníky sloužili všem a k výstavbě se používalo dřevo z náletu nebo jej lesník určil jako prořezávku.

*Můstek a hatě přes řeku Malši
u HM III/33 vybudovali policisté OPP
D. Dvořiště. Foto rok 2000.*

Nebezpečný Temelín.

Na podzim roku 2000 zesílily akce rakouských odpůrců dostavby jihočeské jaderné elektrárny Temelín. Na rakouský hraniční přechod ve Wulowitz přišlo např. 2.9. toho roku

asi 3000 lidí a přijelo asi 200 traktorů. Rakouští zemědělci místo aby ve vrcholící sklizni pracovali na polích, šli raději protestovat na hraniční přechod. Akci přišel podpořit hornorakouský hejtman Josef Pühringer. Jiný den se zase objevil korutanský hejtman Jörg Haider. Mezi protestujícími byla i školní mládež, kterou svázely autobusy až z freistadských škol, demonstranti se dokonce střídali v jakýchsi směnách. Samozřejmě, že se objevili i představitelé České republiky. 11. října se na hraničním přechodu v Dolním Dvořišti objevil i místopředseda vlády Vladimír Špidla a ministr vnitra Stanislav Gros. Blokáda trvala od 15:00 hod. do 22:00 hod. Nejvíce postiženými byli řidiči kamionů. Někteří byli odkloněni na hraniční přechody s Německem, jiní museli čekat. Dohlíželi jsme na dodržování pořádku, problémy byly ale jen minimální. Vznikaly i komické situace. Rakouský občan, žijící poblíž Kaplice v osadě Jenín, zapřáhl do káry smečku svých sáňových psů a chtěl jet domů, do Rakouska. Nebyl však ve Wulowitz demonstranty propuštěn a musel se vrátit zpět do Čech. Když projížděl zpět přes naši celnici, klel jak pohan. Konaly se také antiblokády. Občanské sdružení Jihočeští taťkové, protipól sdružení Jihočeské matky, kteří podporovali dostavbu jaderné elektrárny, přijeli do celnice v Dolním Dvořišti a na parkovišti před Expressem zorganizovali svou antiblokádu. Stáli nebo popocházeli stranou hlavní silnice, aby nebránili dopravě a tahali za sebou dětské plastové nákladňáčky. Někteří si přivedli i své ratolesti a asi dvě hodiny tak protestovali proti blokádám. Rakušané požadovali, aby byly zvýšeny bezpečnostní standardy provozu jaderných elektráren v Temelíně a Slovinském Kršku a pokud se tak nestane, nechtěli, aby Česká republika a Slovinsko byly přijaty do Evropské unie.

Po roce 2000 čekaly pohraniční policii další reorganizace. Česká republika vstoupila zakrátko do Evropské unie a v roce 2007 do tzv. Schengenského prostoru. Došlo ke spojení pohraničních oddělení a referátů cizinecké policie na přechodech pod jednotným názvem Cizinecká a pohraniční policie, ze kterého o pár let později bylo vytrženo slovo pohraniční a zůstalo prosté označení Cizinecká policie. Mnozí to těžce nesli, protože nový název zní poněkud cize a prostý občan si takto pojmenovanou policejní službu, hned nedává do souvislosti se státní hranicí. Proč také, když výskyt policistů na státní hranici je oproti minulosti spíše sporadický. Pro některé pohraniční policisty to byl i vážný důvod k odchodu do civilu.

Bohužel většinu objektů určených pro zázemí pohraničnicků bývalých vojáků nebo pozdějších policistů, které československý a poté i český stát celá léta tak pracně a nákladně budoval, už stát nevlastní. Jako nepotřebné je po roce 2008 rozprodal různým soukromým subjektům a to včetně budov na velkých hraničních přechodech. Budova nového oddělení Police ČR v Dolním Dvořišti státu zůstala. Prodána být namohla. Byla pořízena z dotačních peněz Evropské unie a tak policisté mají při ojedinelých akcích na SH alespoň kde hlavu složit. To už je ale jiná kapitola a konec starých časů.

Jiří Císař

Redakce AVH:

Luděk Kozlovský voj. v.z. mail: kilianzlipoltova@email.cz

Antonín Novotný mjr. v.v.

JUDr. Jiří Císař mjr. v.v. mail: zeleny.kamen@seznam.cz

Všechna čísla časopisu AVH-archivy a vzpomínky hraničářů naleznete na www.vojensko.cz v rubrice: **Různé, sekce: Knihy, časopisy, povídky**. Časopis je šířen pouze elektronickou cestou. Vydávají veteráni pohraniční služby. Redakce uvítá všechny zájemce o spolupráci na tvorbě časopisu.